Сряда, 20 октомври 2021 г.

P9_TA(2021)0430

Положението на хората на изкуството и възстановяването на сектора на културата в ЕС

Резолюция на Европейския парламент от 20 октомври 2021 г. относно положението на хората на изкуството и възстановяването на сектора на културата в ЕС (2020/2261(INI))

(2022/C 184/06)

Европейският парламент,

— като взе предвид Преамбюла и членове 2, 3 и 4 от Договора за Европейския съюз,

— като взе предвид членове 6 и 167 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

— като взе предвид Международния пакт за граждански и политически права, и по-специално член 19 от него,

— като взе предвид препоръката на ЮНЕСКО относно статута на хората на изкуството,

— като взе предвид Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване,

— като взе предвид съобщението на Комисията от 22 май 2018 г., озаглавено „Изграждане на по-силна Европа: ролята на политиките за младежта, образованието и културата“ (COM(2018)0268),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 22 май 2018 г., озаглавено „Нова европейска програма за култура“ (COM(2018)0267),

— като взе предвид заключенията на Съвета от 15 ноември 2018 г. относно работния план за културата за периода 2019 — 2022 г. ([1]),

— като взе предвид своята резолюция от 13 декември 2016 г. относно последователна политика на ЕС по отношение на културните и творческите индустрии ([2]),

— като взе предвид своята резолюция от 7 юни 2007 г. относно социалния статус на дейците на изкуството ([3]),

— като взе предвид своята резолюция от 17 септември 2020 г. относно културното възстановяване на Европа ([4]),

— като взе предвид Директива (ЕС) 2019/790 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО ([5]),

— като взе предвид Директива 2010/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 10 март 2010 г. за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги (Директива за аудиовизуалните медийни услуги) ([6]),

— като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/818 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за създаване на програма „Творческа Европа“ (2021 — 2027 г.) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1295/2013 ([7]),

— като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/523 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програмата InvestEU и за изменение на Регламент (ЕС) 2015/1017 ([8]),

---

([1]) ОВ C 460, 21.12.2018 г., стр. 12.
([2]) ОВ C 238, 6.7.2018 г., стр. 28.
([3]) ОВ C 125 E, 22.5.2008 г., стр. 223.
([4]) ОВ C 385, 22.9.2021 г., стр. 152.
([5]) ОВ L 130, 17.5.2019 г., стр. 92.
([6]) ОВ L 95, 15.4.2010 г., стр. 1.
([7]) ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 34.
([8]) ОВ L 107, 26.3.2021 г., стр. 30.

— като взе предвид заключенията на германското председателство на Съвета от 20 ноември 2020 г. относно равенството между половете в областта на културата,

— като взе предвид заключенията на Съвета от 18 май 2021 г. относно възстановяването, издръжливостта и устойчивостта на секторите на културата и творчеството,

— като взе предвид Европейския стълб на социалните права,

— като взе предвид доклада на работната група от експерти от държавите членки за отворения метод на координация (ОМК) от 22 март 2018 г. относно ролята на публичните политики за развитието на предприемаческия и иновационния потенциал на секторите на културата и творчеството,

— като взе предвид проучването, озаглавено „The Situation of Artists and Cultural Workers and the post-COVID-19 Cultural Recovery in the European Union — Background Analysis“ (Положението на хората на изкуството и културните дейци и възстановяването на културата след COVID-19 в Европейския съюз — контекстуален анализ), публикувано от Генералната дирекция за вътрешни политики на ЕС на 1 февруари 2021 г. ([9]),

— като взе предвид прегледа, озаглавен „The Situation of Artists and Cultural Workers and the post-COVID-19 Cultural Recovery in the European Union: Policy Recommendations“ (Положението на хората на изкуството и културните дейци и възстановяването на културата след COVID-19 в Европейския съюз: политически препоръки), публикувано от Генералната дирекция за вътрешни политики на ЕС на 4 май 2021 г. ([10]),

— като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид доклада на комисията по култура и образование (A9-0283/2021),

А. като има предвид, че в своята резолюция от 7 юни 2007 г. относно социалния статус на хората на изкуството Парламентът вече изрично призова държавите членки да разработят или приложат правна и институционална рамка за творческата дейност чрез приемането или прилагането на редица последователни и всеобхватни мерки по отношение на договорите, социалното осигуряване, здравното осигуряване, прякото и непрякото данъчно облагане и спазването на европейските правила;

Б. като има предвид, че в своята резолюция от 17 септември 2020 г. относно културното възстановяване на Европа Парламентът отново подчерта необходимостта от подобряване на условията на труд на работниците в секторите на културата и творчеството и настоятелно призова Комисията да създаде европейска рамка за условията на труд в културните и творческите сектори и индустрии (КТСИ);

В. като има предвид, че културата има вътрешно присъща стойност като израз на хуманност, демокрация и граждански ангажимент, които могат да бъдат от ключово значение за постигането на напредък в областта на устойчивото развитие;

Г. като има предвид, че културата и свободата на изкуствата допринасят значително за динамиката на обществото и дават възможност на всички сегменти на обществото да изразяват своята идентичност, като допринасят за социалното сближаване и междукултурния диалог и проправят път към един все по-близък Европейски съюз, както и като играят решаваща роля за насърчаване на цифровия и зеления преход;

Д. като има предвид, че културата, изкуствата, културното наследство и културното многообразие са изключително ценни за европейското общество от културна, образователна, демократична, екологична, социална и икономическа гледна точка и от гледна точка на правата на човека и следва да бъдат насърчавани и подкрепяни; като има предвид, че КТСИ на Европа допринасят значително за общата европейска идентичност и нашите ценности, за нашето психично здраве и икономическо благосъстояние и в дългосрочен план за създаването на европейска публична сфера;

Е. като има предвид, че европейските КТСИ представляват между 4 и 7 % от БВП на ЕС и 8,7 милиона работни места в ЕС;

([9]) Проучване — „The Situation of Artists and Cultural Workers and the post-COVID-19 Cultural Recovery in the European Union — Background Analysis“ (Положението на хората на изкуството и културните дейци и възстановяването на културата след COVID-19 в Европейския съюз — контекстуален анализ), Европейски парламент, Генерална дирекция за вътрешни политики на ЕС, Тематичен отдел Б — Структурни политики и политика на сближаване, 1 февруари 2021 г.

([10]) Преглед — „The Situation of Artists and Cultural Workers and the post-COVID-19 Cultural Recovery in the European Union: Policy Recommendations“ (Положението на хората на изкуството и културните дейци и възстановяването на културата след COVID-19 в Европейския съюз: политически препоръки), Генерална дирекция за вътрешни политики на ЕС, Тематичен отдел Б — Структурни политики и политика на сближаване, 4 май 2021 г.

Сряда, 20 октомври 2021 г.

Ж. като има предвид, че досега Съюзът е имал само ограничена компетентност в областта на културата; като има предвид, че Парламентът трябваше да се бори ожесточено за постигане на значително увеличение на бюджета за програмата „Творческа Европа“; като има предвид, че „Творческа Европа“ е единствената програма на Съюза, посветена на културата; като има предвид, че финансирането на тази програма все още далеч не отговаря на нуждите на нашите европейски творци и на КТСИ като цяло;

З. като има предвид, че КТСИ се състоят главно от микро-, малки и средни организации и предприятия с ограничен достъп до финансовите пазари, както и самостоятелно заети творци, културни дейци, специалисти на свободна практика и предприемачи, които е по-вероятно да работят на непълно работно време и които често разчитат на нередовни и смесени доходи от различни източници;

И. като има предвид, че равнищата на самостоятелна заетост са по-високи (33 %) в КТСИ, отколкото в заетостта за икономиката (14 %) като цяло, и като има предвид, че е по-вероятно работещите в областта на културата и изкуството да работят на непълно работно време, което води до предизвикателства при достъпа до мерки за подкрепа и до защитни мрежи и намалява цялостната устойчивост на самостоятелно заетите лица в КТСИ;

Й. като има предвид, че в някои държави членки някои специалисти в областта на културата и творчеството изобщо нямат правен статут;

К. като има предвид, че ограничителните мерки, предприети в отговор на пандемията от COVID-19, сериозно подкопаха крехката културна и творческа екосистема, като по този начин застрашиха културното и художественото творчество и изява и отслабиха приноса на изкуствата и културата за нашето благоденствие, културно многообразие, демокрация и др.; като има предвид, че КТСИ претърпяха загуби на оборот от над 30 % през 2020 г. — обща загуба в размер на 199 милиарда евро — като секторите на музиката и сценичните изкуства претърпяха загуби съответно от 75 % и 90 % ([11]);

Л. като има предвид, че културата е екосистема, която не само генерира висока икономическа стойност (представляваща 4,4 % от БВП на ЕС по отношение на общия оборот и осигуряваща заетост на около 7,6 милиона души), но също така има значително социално въздействие, като допринася за демократични, устойчиви, свободни, справедливи и приобщаващи общества и като отразява и укрепва нашето европейско многообразие, ценности, история и свободи;

М. като има предвид, че убедително е доказано, че културното съдържание, разпространявано по време на ограничителните мерки във връзка с COVID-19, е подобрило значително психичното състояние на европейските граждани и е предотвратило влошаването на проблемите, свързани с психичното здраве, причинени от продължителната изолация;

Н. като има предвид, че традиционната култура и творците трябва да бъдат подкрепяни с цел опазване на културното наследство;

О. като има предвид, че развитието на една многоизмерна европейска рамка за условията на труд в КТСИ ще изисква координация с политиките на ЕС в областта на заетостта, конкуренцията, вътрешния пазар, социалната политика, основните права и равенството, авторското право и финансирането за културата, както и постоянно наблюдение на напредъка, постигнат от държавите членки по отношение на подобряването на условията на труд в КТСИ и споделянето на най-добри практики между тях, при пълно зачитане на областите на компетентност на Европейския съюз и неговите държави членки;

П. като има предвид, че не е постигнат голям напредък от призива на Парламента за подобряване на положението на хората на изкуството в неговите резолюции от юни 2007 г., ноември 2016 г. и септември 2020 г. досега и че повечето от исканията в тях остават в сила, особено с оглед на големите различия между схемите за подкрепа на творците и специалистите в областта на културата в различните държави членки и факта, че положението на хората на изкуството се влоши и следователно повечето от исканията на Парламента станаха неотложни;

Р. като има предвид, че кризата с COVID-19 разкри съществуващите още отпреди уязвимости на КТСИ, характеризиращи се с непостоянство, разнородност и нестабилност, крехкия поминък на хората на изкуството и културните дейци, както и ограничените бюджети на много културни институции и недостатъчното публично финансиране, и постави хората на изкуството и специалистите и работещите в областта на културата и творчеството в още по-несигурни ситуации, тъй

([11]) Ernst & Young, „Rebuilding Europe: The cultural and creative economy before and after the COVID-19 crisis“, (Възстановяване на Европа: икономиката на културата и творчеството преди и след кризата с COVID-19), януари 2021 г.

като загубата на доходи на работещите на свободна практика и работниците с нестандартни форми на заетост, които съставляват по-голямата част от КТСИ, често се изостряше от слабите или липсващи национални схеми за социална сигурност и специални мерки за подкрепа;

С. като има предвид, че продължаващото въздействие на пандемията направи невъзможно за по-голямата част от творците и работещите в областта на културата и творчеството да извършват своите дейности и да запазят работата си, като същевременно създаде несигурност относно бъдещите перспективи, които биха могли да накарат специалистите да напуснат сектора, което ще има дълготраен ефект върху състава и разнообразието на европейските КТСИ като цяло и ще обезкуражи младите хора, както и хората, произхождащи от маргинализирани групи, да работят в тези сектори и ще намали съзидателността на европейското общество и икономиката на ЕС като цяло;

Т. като има предвид, че много от държавите членки въведоха съществени извънредни мерки, за да помогнат на КТСИ да оцелеят по време на кризата; като има предвид обаче, че тази подкрепа се различава значително в отделните държави членки, невинаги е била подходяща за всички КТСИ и понякога е била предоставена със закъснения, които застрашават части от КТСИ; като има предвид, че подкрепата не беше на разположение за няколко категории работещи в областта на културата, творци и професии в областта на културното посредничество поради специфичния им трудов статус и като такава не беше достатъчна, за да се гарантират устойчиви условия на труд; като има предвид, че късната и понякога недостатъчна публична подкрепа накара сектора да разчита на себе си за подкрепа, като подчерта необходимостта от функциониращи механизми за подкрепа, за да се гарантират социалните права на хората на изкуството и специалистите в областта на културата и да се защити многообразието от форми на културно изразяване;

У. като има предвид, че трансграничната мобилност продължава да бъде съществен елемент от професионалното развитие на хората на изкуството и културните дейци; като има предвид обаче, че повечето от настоящите инструменти за финансиране в подкрепа на мобилността не стимулират в достатъчна степен екологично и социално устойчивата мобилност и възпрепятстват равновесието между професионалния и личния живот на хората на изкуството и специалистите в областта на културата;

Ф. като има предвид, че работният план на Съвета за културата за периода 2019 — 2022 г. отдава приоритет на създаването на екосистема, подкрепяща хората на изкуството и специалистите в областта на културата и творчеството, и признава необходимостта от съвместни действия в тази област; като има предвид, че съществува спешна необходимост от такива съвместни действия;

Х. като има предвид, че в ЕС съществуват едновременно няколко определения за хора на изкуството и културни дейци, което затруднява потенциалното хармонизиране; като има предвид, че много работещи в КТСИ, включително, но не само, писатели, преводачи на литературни произведения, продуценти и техници, страдат от несигурност поради липсата на последователно определение на техния статус;

Ц. като има предвид, че няколко държави членки са въвели специфично законодателство, което предоставя специален статут на хората на изкуството, за да им се гарантира достъп до социални обезщетения; като има предвид обаче, че това законодателство се различава значително в отделните държави членки, което възпрепятства взаимното признаване на статута на хората на изкуството и работещите в областта на културата и творчеството и трансграничното сътрудничество и мобилност, като по този начин създава пречки за културното и художественото творчество, изразяване и свободно движение и в крайна сметка за европейското културно многообразие и социална устойчивост;

Ч. като има предвид, че финансовата подкрепа за КТСИ варира значително в отделните държави членки по отношение на размера на бюджета, водещите приоритети и ценности, което допринася за по-нататъшни различия по отношение на устойчивостта на кариерите на работещите в областта на културата и възпрепятства приобщаването, устойчивостта и равновесието на трансграничното сътрудничество и мобилност;

Ш. като има предвид, че хората на изкуството и работещите в областта на културата и творчеството обикновено участват в нетипични модели на работа поради естеството на самия сектор и често са подложени на несигурни условия на труд, които възпрепятстват достъпа им до пълна социална закрила и ги изключват от плащанията за пенсии, здравеопазване и безработица;

Щ. като има предвид, че възнагражденията на хората на изкуството и на работещите в областта на културата и творчеството често са нестабилни и несигурни, идват от различни източници, като договори, авторски и лицензионни възнаграждения, безвъзмездни средства и субсидии, което прави доходите им много непредвидими, оставя ги в несигурно положение и намалява тяхната устойчивост;

Сряда, 20 октомври 2021 г.

АА. като има предвид, че пандемията от COVID-19 и мерките за изолация силно ограничиха възможните източници на приходи за по-голямата част от хората на изкуството, изпълнителите и културните дейци; като има предвид, че текущите приходи от авторски и сродни права бяха един от малкото оставащи източници на приходи; като има предвид, че в много държави членки тези права не се спазват подобаващо от платформите за разпространение, които упражняват натиск върху носителите на права да се откажат от правата си, понякога безсрочно, като част от договорите си, като по този начин сериозно ограничават способността им да се издържат от своята работа;

АБ. като има предвид, че авторите, изпълнителите и всички културни творци следва да имат достъп до гарантирани минимални стандарти на социална сигурност, включително трудово и здравно осигуряване и пенсионни фондове, така че да могат да се съсредоточат изцяло върху артистичния процес и творчеството си;

АВ. като има предвид, че липсата на колективно договаряне за самостоятелно заетите хора на изкуството и работещите в областта на културата и творчеството и пречките пред тях допълнително подкопават тяхната позиция на пазара на труда и водят до липса на адекватна социална закрила и до дълготрайно отрицателно влияние върху тяхната позиция и сигурност; като има предвид, че колективното управление на авторските права представлява основен източник на доходи за по-голямата част от творците и хората на изкуството в Европа, като гарантира тяхното непрекъснато възнаграждение, и следва също така да ги защитава от нелоялни практики на големи и доминиращи медии и дружества за платформи за стрийминг;

АГ. като има предвид, че трансграничната мобилност е съществена част от работата на хората на изкуството, авторите, изпълнителите и всички културни творци и работещите в областта на културата, но често е възпрепятствана от бюрократични процедури, липса на ясна информация и многобройни административни правила и изисквания в държавите членки, по-специално по отношение на социалната закрила и данъчното облагане, както и сложните и скъпи процедури за специфичните транспортни нужди на крехко художествено оборудване; като има предвид, че тези пречки пред трансграничната културна мобилност подкопават принципа на свободно движение;

АД. като има предвид, че публичните безвъзмездни средства се считат за най-жизненоважната и най-ефективната форма на финансова подкрепа за КТСИ, но често са недостатъчни, прекалено бюрократични и твърде трудни за достъп или недостъпни, особено за маргинализираните групи, и понякога са пристрастни в резултат на политическо влияние, което обезкуражава по-специално начинаещите хора на изкуството и творците да кандидатстват за тях; като има предвид освен това, че липсата на всеобхватна европейска стратегия за финансиране за сектора от страна на Комисията, различните източници в рамките на многогодишната финансова рамка и тяхната липса на интегриране също възпрепятстват достъпа до публични безвъзмездни средства;

АЕ. като има предвид, че работещите на свободна практика страдат от най-висока степен на несигурност по отношение на достъпа както до социални схеми, така и до национални и европейски безвъзмездни средства, фондове и други възможности за финансиране;

АЖ. като има предвид, че пандемията от COVID-19 подчерта зависимостта на хората на изкуството от публична и частна краткосрочна финансова подкрепа и средносрочна подкрепа, основана на проекти, и като има предвид, че това разкри общите структурни трудности в сектора;

АЗ. като има предвид, че достъпът до финансиране остава основното предизвикателство, особено за по-малките участници в КТСИ, включително за отделните хора на изкуството, кооперациите на творци и работещите в областта на културата и творчеството, които често не отговарят на условията за отпускане на заеми и банкови гаранции, което увеличава значението на достъпа до и наличието на публични и частни безвъзмездни средства; отново подчертава значението на подкрепата за всички сектори на културата, включително професиите в областта на културното посредничество, които играят жизненоважна роля като свързващо звено между обществеността и художественото произведение или наследството, като по този начин се гарантира достъпът до културата и нейното разпространение сред широката публика;

АИ. като има предвид, че много частни инвеститори и публични финансиращи организации намалиха или напълно оттеглиха финансовата си подкрепа за културни проекти, особено за такива с трансгранично измерение, по време на кризата; като има предвид, че това подчертава значението на надеждното и постоянно публично финансиране;

АЙ. като има предвид, че образованието и културата са от ключово значение за изграждането на приобщаващи и сплотени общества за всички, за насърчаване на интеграцията и за поддържане на европейската конкурентоспособност;

АК. като има предвид, че услугите за стрийминг, базирани извън ЕС, увеличиха инвестициите си в инфраструктурите на КТСИ на държавите членки с цел създаване на допълнително съдържание, предназначено за онлайн разпространение;

АЛ. като има предвид, че хората на изкуството често са обект на расизъм, ксенофобия, дискриминация и изключване въз основа на тяхната възприемана идентичност в резултат на структурен и институционален расизъм и символизъм, които водят до напрежение в отношенията и сътрудничеството със съответните институции, както и до възпрепятстване на тяхната творческа свобода;

АМ. като има предвид, че хората на изкуството с увреждания са изключени от политиката и финансирането в КТСИ поради липса на внимание, например по отношение на ограничената мобилност или предизвикателствата, породени от бюрократичните процедури за финансиране;

АН. като има предвид, че въпреки че участието на жените в КТСИ е високо, все още има голяма дискриминация, основана на пола, както и липса на достъп, разлика в заплащането на жените и мъжете и пречки пред представителството и видимостта; като има предвид, че жените рядко заемат ключови творчески роли или позиции, свързани с вземането на решения, в културните институции; като има предвид, че жените творци често са заглушени и са обект на непропорционални критики в резултат на работата си, а жените и творците ЛГБТИК+ е по-вероятно да бъдат обект на нападения или да бъдат подложени на ограничения;

АО. като има предвид, че хората на изкуството и специалистите в областта на културата от малцинствени групи, включително жените, младите хора, представителите на расови, етнически и географски малцинства, хората с уязвим социално-икономически произход, хората с увреждания и ЛГБТИК+ лицата, имат по-ограничен достъп до художествени и културни кариери и по-малко възможности за развитие на дългосрочни кариери в сектора; като има предвид, че въздействието на пандемията от COVID-19 беше особено силно върху жените и изостри вече съществуващите пречки по отношение на достъпа, равното заплащане, представителството и видимостта в КТСИ, с които се сблъскват тези групи;

АП. като има предвид, че свободата на изразяване и свободата на изкуствата, залегнали в Хартата на основните права на Европейския съюз, понастоящем са застрашени в няколко държави членки в резултат на държавна намеса и политически мотивирани ограничения и понякога са възпрепятствани от използването на законодателството за борба с тероризма или твърденията, че художествените произведения обиждат религиозни чувства или национални символи или се считат за обидни или неподходящи, което води и до случаи на самоцензуриране;

АР. като има предвид състоянието на националните програми за помощ по време на кризата, и по-специално че помощта за работещите в КТСИ, които не попадат в обхвата на националните определения за хора на изкуството, включително, но не само, лицата на свободна практика като писатели и автори, беше и продължава да бъде фрагментирана;

АС. като има предвид, че с оглед на последиците от пандемията цяло едно поколение млади творци и културни дейци ще срещнат трудности да намерят работа в областта на културата или да се запишат във висше художествено образование в резултат на стесняването на възможностите; като има предвид, че за хората на изкуството има по-голяма вероятност да бъдат безработни, да приемат неплатен труд и да бъдат подложени на експлоататорски условия на труд, като неплатени заплати и несигурни договори;

1. настоятелно призовава Комисията и държавите членки да признаят вътрешно присъщата стойност на културата, както и основната роля на културата за обществото, неговия напредък и нашето благосъстояние, икономиката и приобщаването, и да превърнат това признание в подходяща и непрекъсната финансова и структурна подкрепа;

2. изразява съжаление относно факта, че културната дейност често се счита за несъществена; припомня, че културата играе съществена роля в нашето общество, още повече по време на криза, и поради това призовава за повторно отваряне на всички културни пространства във възможно най-кратък срок; признава, че за да може културният и творческият сектор да оцелеят при настоящите предизвикателства, е от основно значение не само да се осигури незабавна подкрепа и да се въведат всички необходими спешни мерки, но също така и да се помисли за организирано възобновяване на този жизненоважен сектор, като се предоставя структурна подкрепа не само чрез програми за иновации и бюджетни ресурси, но също така и чрез възможности за обучение в тази област за по-младото поколение;

3. призовава Комисията да доразвие и консолидира рамката на промишлената политика за екосистемата на КТСИ в последователна, конкурентоспособна и дългосрочна стратегия, за да се повиши тяхната конкурентоспособност, стратегическата им стойност за европейската икономика и европейския начин на живот и да им се даде възможност да реализират своя потенциал по отношение на създаването на работни места и растеж; подчертава потенциала на КТСИ по отношение на заетостта на младите хора и реиндустриализацията, и по-специално нарастващите възможности за младите хора в КТСИ, създадени от цифровата среда;

4. призовава Комисията и държавите членки да включат КТСИ във всички инструменти за финансова подкрепа, като например InvestEU и NextGenerationEU; подчертава значението на насочването на тези ресурси въз основа на особеностите на различните сектори и измеренията на потенциалните бенефициери, за да се гарантират съвместими решения, които не създават допълнителни неравенства в рамките на ЕС;

5. призовава държавите членки и Комисията да признаят европейската добавена стойност на трансграничното сътрудничество и да премахнат всички пречки пред устойчивата и приобщаваща трансгранична мобилност в рамките на ЕС и с държавите извън ЕС за хората на изкуството и специалистите в областта на културата;

6. призовава Комисията и държавите членки да подкрепят и предоставят на авторите, изпълнителите и другите творчески специалисти и работещите в КТСИ ясна информация и насоки относно възможностите за мобилност и да прегледат и, при необходимост, да преразгледат административните изисквания във всички държави членки, включително относно визите, данъчното облагане, социалната сигурност и достъпа до обучение и признаването на образователните степени в областта на изкуството, включително професионалното образование и обучение и академичните квалификации, с оглед на опростяването и уеднаквяването на достъпа до всички гореспоменати, както и относно програмите и фондовете на Съюза, които могат да служат на техните нужди, като например „Творческа Европа“, включително онези, които не са пряко или специално насочени към КТСИ; призовава за създаването на специални програми, посветени на мобилността на младите творци и новатори, с цел насърчаване на обмена и иновациите в областта на културата и творчеството;

7. приветства създаването на информационни пунктове относно мобилността, които да предоставят съдействие на хората на изкуството и специалистите в областта на културата и да подкрепят устойчивата мобилност; призовава всички държави членки да създадат поне един такъв информационен пункт относно мобилността, който да предлага безплатна и съобразена с конкретните нужди подкрепа на хората на изкуството и работещите в областта на културата и творчеството; препоръчва на Комисията да предоставя последователна и по-изчерпателна информация, съобразена с нуждите на трансграничните културни дейци, както и на авторите, изпълнителите и творците, относно мобилността чрез инициативи като актуализирани набори от инструменти и наръчници;

8. призовава Комисията да предостави ясна информация на хората на изкуството по въпросите на мобилността, свързани с отношенията между ЕС и Обединеното кралство;

9. осъжда факта, че повечето държави членки не приложиха Директива (ЕС) 2019/790 относно авторското право в цифровия единен пазар навреме преди крайния срок 7 юни 2021 г.; изразява съжаление относно факта, че Комисията публикува насоките едва три дни преди крайния срок за прилагане; счита, че това показва необходимостта от регламент, който покрива и процедурни въпроси;

10. насърчава държавите членки да разрешат на специалистите в областта на културата и творчеството да приспадат стопанските разходи във връзка с тяхната художествена дейност от данъците си, както и разходите във връзка с оборудване или обучение (повишаване на квалификацията и преквалификация);

11. подчертава необходимостта от подробни, групирани по полов признак, съпоставими данни и статистика относно заетостта и доходите в областта на културата в КТСИ;

12. насърчава по-голямото взаимодействие между културния и образователния сектори и насърчаването на по-голямо участие на училищата и институциите в областта на изкуствата и културата в дейностите по „Еразъм+“, както и в други действия по програми на ЕС, както за учащи се, така и за преподаватели; призовава държавите членки изцяло да включат и насърчат достъпа до образование в областта на изкуствата, професионално и образователно обучение и академични квалификации като част от цялостен подход за възстановяването на КТСИ и на обществото като цяло; отбелязва значението на предоставянето на достъп до учене през целия живот, повишаване на квалификацията, преквалификация и обучение, наред с другото, чрез програми за наставничество, както и разработването на материали за обучение за целия ЕС за прехода от образование към заетост в областта на културата и творчеството;

13. призовава държавите членки да транспонират Директива (ЕС) 2019/790 относно авторското право в цифровия единен пазар със силен акцент върху закрилата на културните и творческите произведения и на онези, които ги създават, и по-специално да гарантират справедливо, подходящо и пропорционално възнаграждение за авторите и изпълнителите; призовава Комисията да следи отблизо ефективното прилагане на тези ключови принципи;

14. изтъква значението на териториалните лицензи в бизнес модела на мнозинството от предприятията в областта на КТСИ; припомня средносрочния преглед на Комисията на необоснования Регламент относно блокирането на географски принцип; изтъква необходимостта, преди да бъдат разгледани евентуални последващи мерки, да бъдат взети предвид

гласовете на носителите на права във всяко обсъждане на защитено с авторско право съдържание; припомня, че приходите от авторското право представляват ядрото не само на справедливото възнаграждение на хората на изкуството и творците, но също така и на многобройни малки участници в КТСИ; припомня, че всяка драстична промяна в тази област би могла да доведе до драматични последици за много от тях;

15. изразява съжаление относно факта, че транспонирането на директиви (ЕС) 2019/790 и (ЕС) 2019/789 ([12]) на национално равнище е донякъде забавено, като само няколко държави членки са се възползвали от предоставената от член 18 възможност за прилагане на механизми за подходящо възнаграждение; настоятелно призовава държавите членки да превърнат член 18 от Директива (ЕС) 2019/790 в ефективни механизми за възнаграждение;

16. призовава Комисията да насърчава колективното управление на правата при прилагането на наскоро приетите директиви относно авторското право, както и в предстоящите си инициативи за гарантиране на справедливо възнаграждение на творците и широк достъп на обществеността до културните и творческите произведения;

17. настоятелно призовава Комисията да прилага ефективно инициативи за равенство между половете, приобщаване и интеграция в културната и аудио-визуалната сфера чрез програмата „Творческа Европа“ и да наблюдава резултатите от тях;

18. приканва Комисията да направи оценка на въздействието на платформите за стрийминг на музика в Европа, за да се гарантира прозрачност на техните алгоритми за препоръки, тъй като те до голяма степен определят какво съдържание слушат и виждат техните потребители в плейлистите и потребителските интерфейси на услугите, и да обмисли въвеждането на позитивни задължения за насърчаване на културното многообразие и откриваемостта на европейските произведения в техните услуги;

19. решително осъжда стереотипите, сексизма и сексуалния тормоз в КТСИ;

20. приветства инициативите на някои държави членки за насърчаване на равенството между половете в процеса на подбор за висши длъжности в публични културни институции;

21. признава решаващата роля на културата и изкуствата за насърчаването на културното многообразие и поощряването на приобщаващи общества и в борбата срещу всички форми на дискриминация;

22. подчертава, че настоящата пандемия подчерта значението на цифровата сфера и засили зависимостта на хората на изкуството и потребителите от доминиращите цифрови платформи; във връзка с това подчертава необходимостта от повече прозрачност; припомня, че за някои хора на изкуството и творци, които бяха зависими основно от публични събития, тази промяна в икономическата парадигма представлява предизвикателство по отношение на стабилността на приходите; изразява загриженост относно факта, че в този нов бизнес модел много хора на изкуството и творци не могат да постигнат същия размер приходи, тъй като практиката на доминиращите или големите платформи за стрийминг да налагат клаузи за изкупуване лишава авторите от техните лицензионни възнаграждения и възпрепятства адекватното и пропорционално възнаграждение за творците; поради това изисква от Комисията да направи оценка на положението и да предприеме мерки, за да гарантира, че приходите се разпределят надлежно и справедливо между всички творци, хора на изкуството и носители на права;

23. приветства първоначалната оценка на въздействието на Комисията и неотдавнашната обществена консултация относно колективното договаряне за самостоятелно заетите лица, в която се разглежда възможността за премахване на пречките пред колективното договаряне за самостоятелно заетите лица и лицата на свободна практика, свързани с правото в областта на конкуренцията; във връзка с това настоятелно призовава Комисията да възприеме възможно най-широк подход, за да се гарантира достъп до колективно договаряне за всички индивидуални самостоятелно заети лица, включително хората на изкуството и културните дейци; приканва Комисията да направи допълнителна оценка на настоящите правила за държавната помощ и тяхното прилагане по отношение на КТСИ, както и на възможните нужди от адаптиране; призовава държавите членки да признаят правото на сдружаване на всички работещи в КТСИ и да насърчават колективното договаряне;

24. отбелязва, че нетипичната заетост (договорите за работа на непълно работно време и срочните договори, временната заетост и икономически зависимата самостоятелна заетост) е често срещана практика в сектора на медиите и културата, което често води до несигурни условия на труд за творците и специалистите в областта на културата; подчертава неотложната необходимост от подобряване на условията на труд в КТСИ; насърчава държавите членки да използват сближаването във възходяща посока, за да установят минимални стандарти за хората на изкуството и специалистите в областта на културата по отношение на условията на труд, справедливото възнаграждение и социалната сигурност, като същевременно признаят специфичните характеристики на КТСИ, като например сезонната работа и това, че творчеството не може да бъде монетизирано;

([12]) Директива (ЕС) 2019/789 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за установяване на правила във връзка с упражняването на авторското право и сродните му права, приложими за определени онлайн предавания на излъчващите организации и за препредаването на телевизионни и радиопрограми, и за изменение на Директива 93/83/ЕИО на Съвета (ОВ L 130, 17.5.2019 г., стр. 82).

Сряда, 20 октомври 2021 г.

25. призовава Комисията да предложи европейски статут на хората на изкуството, като определи обща рамка за условията на труд и общи за всички държави от ЕС минимални стандарти, при пълно зачитане на отговорностите на държавите членки и на ЕС по отношение на пазара на труда и културната политика чрез приемането или прилагането на редица последователни и всеобхватни насоки по отношение, наред с другото, на договорите, средствата за колективно представителство и управление, социалната сигурност, здравното осигуряване и осигуряването срещу безработица, пенсионните схеми, прякото и непрякото данъчно облагане, нетарифните бариери и информационните асиметрии; във връзка с това приветства предстоящите разисквания в рамките на отворения метод на координация между държавите членки относно статуса на хората на изкуството като първа стъпка; призовава за създаването на работна група в рамките на отворения метод на координация, за да се улесни обменът на най-добри практики между държавите членки, както и да се улесни наблюдението на напредъка по отношение на подобряването на условията на труд за хората на изкуството;

26. призовава Комисията да картографира съществуващите определения за хора на изкуството и културни дейци във всички държави членки с цел да се развие общо разбиране, което да бъде отразено в изготвянето на политиките на ЕС и в статистиката в областта на културата; отбелязва, че това определение следва да отчита ориентирания към процеса характер на културната дейност и да признава интензивността на труда на различните етапи от творческия процес; счита, че това определение следва също така да бъде приведено в съответствие с Препоръката на ЮНЕСКО от 1980 г. относно статута на хората на изкуството;

27. призовава за по-голяма трансгранична преносимост и признаване на културните и творческите умения, квалификации и дипломи, за да се улесни мобилността на хората, работещи в КТСИ;

28. призовава държавите членки и Комисията да подкрепят програмите и инициативите за професионално обучение за кариерното развитие на всички автори, изпълнители и културни творци, и по-специално да ги подкрепят при придобиването на цифрови, предприемачески и други умения, за да се възползват от цифровите възможности за насърчаване на тяхната работа и за сътрудничество с други творци;

29. настоятелно призовава всички държави членки да изпълнят отговорността и задължението си да поощряват и защитават творческата свобода, за да подкрепят основното право на свобода на изразяване и да гарантират, че гражданите на ЕС могат свободно да се радват на творчески произведения и да участват в културата, и настоятелно призовава Комисията да налага санкции на онези държави членки, които не изпълняват задълженията си; приканва Комисията да извърши допълнителни изследвания по темата и да изготви пътна карта за постигане на по-добра защита на свободата на художественото изразяване в Европа; призовава държавите членки съвместно да установят структуриран диалог между хората на изкуството, правните експерти и съответните заинтересовани страни с цел определяне на общи стандарти за свободата на художественото изразяване и разработване и прилагане на съответните насоки;

30. приветства неотдавнашните заключения на Съвета относно възстановяването, издръжливостта и устойчивостта на КТСИ, по-специално по отношение на призива за справедлив и устойчив пазар на труда и социална закрила за дейците в КТСИ, както и необходимостта от осигуряване на доходи на хората на изкуството; призовава държавите членки да работят за бързото прилагане на тези заключения;

31. призовава държавите членки да гарантират пълен достъп до социална закрила за хората на изкуството и културните дейци, независимо от техния трудов статус, включително достъп до обезщетения за безработица, здравеопазване и пенсии; настоятелно призовава държавите членки и Комисията да предприемат конкретни мерки за различните категории творчески професии, за да се справят с нестабилните доходи, неплатения труд и несигурността на работното място и да гарантират минимален стандарт за техните доходи;

32. призовава държавите членки да вземат надлежно предвид уникалното положение на хората на изкуството от маргинализирани групи при разработването на всички съответни политики, програми за финансиране и дейности и да премахнат всички пречки пред постигането на равенство между половете в сектора, по-специално чрез въвеждане на мерки, които да дават възможност за равен достъп, участие и представителство на всички културни дейци и хора на изкуството;

33. призовава държавите членки да увеличат подкрепата си за КТСИ чрез засилване на публичните инвестиции и насърчаване на частните инвестиции в КТСИ, както и публично-частните партньорства; призовава държавите членки да гарантират по-лесен достъп до финансиране за хората на изкуството и всички културни творци;

34. призовава държавите членки да диверсифицират източниците на подкрепа за КТСИ и да гарантират, че не се прилагат финансови съкращения или намаляване на съществуващите средства, тъй като секторът все още се бори с последиците от последната серия от съкращения;

35. призовава Комисията и държавите членки да улеснят достъпа до публични безвъзмездни средства и заеми чрез намаляване на административната тежест на всички етапи от процеса на кандидатстване и докладване и да гарантират прозрачност; подчертава необходимостта от насърчаване на полезните взаимодействия между всички съответни схеми на ЕС за финансиране със специфични суми, предназначени за културния и творческия сектори, като например „Хоризонт Европа“, „Творческа Европа“, InvestEU и „Цифрова Европа“, фондовете на политиката на сближаване и Механизма за възстановяване и устойчивост, които да бъдат използвани, за да се предостави по-добра подкрепа на хората на изкуството и работещите в областта на културата и да се осигурят нови, достъпни и, когато е възможно, редовни потоци на финансиране;

36. подчертава, че е важно подходяща част от мерките за икономическо възстановяване да се насочва към КТСИ; отново призовава Комисията и държавите членки да включат културата в националните планове за възстановяване и устойчивост и да заделят поне 2 % от бюджетния пакет за Механизма за възстановяване и устойчивост за културата с конкретни и приобщаващи мерки, които са достъпни за всички, така че никой да не бъде пренебрегнат; изразява тревога, че в някои държави членки представените планове изглежда предвиждат по-нисък процент или изобщо не разполагат със специално финансиране за тези сектори; призовава Комисията да публикува данни относно сумите и предназначението на средствата, заделени в плановете, за да се гарантира прозрачност и да се улесни демократичният контрол;

37. отново подчертава значението на подкрепата за всички сектори на културата, включително професиите в областта на културното посредничество, които играят жизненоважна роля като свързващо звено между обществеността и художественото произведение или наследството, като по този начин се гарантира достъпът до културата и нейното разпространение сред широката публика;

38. подчертава, че КТСИ са първите засегнати от пандемията сектори, бяха най-тежко засегнати и са последните, които ще се възстановят, докато, предвид ограниченията по отношение на капацитета на културните прояви и обекти, възстановяването на КТСИ се очаква да бъде още по-бавно; подчертава, че възстановяването на КТСИ трябва да върви ръка за ръка с прехода към устойчивост на сектора; призовава Комисията и държавите членки да подкрепят краткосрочното възстановяване на цялата културна екосистема и да подобрят устойчивостта, конкурентоспособността и иновациите на КТСИ в дългосрочен план, както и да укрепят тези сектори чрез предоставяне на справедлива и структурирана подкрепа на всички, особено на най-уязвимите участници, и да насърчат възможностите за заетост на хората на изкуството, авторите, изпълнителите, културните дейци и специалистите в областта на културното посредничество, като подкрепят сътрудничеството в различните дисциплинарни области, както и като осигуряват всеобхватен мониторинг на социално-икономическото положение в КТСИ с помощта на Европейската рамка за условията на труд, с цел справяне с всякакви големи кризи възможно най-ефективно в бъдеще и съпътстване на техния цифров и екологичен преход;

39. подчертава, че всяко действие, предприето с цел подпомагане на КТСИ в тяхното възстановяване, следва не само да бъде насочено към икономическо възстановяване, но и да се използва за подобряване на условията на труд на хората на изкуството и културните дейци, за повишаване на квалификацията и преквалификация на тези работници, за да могат да участват в цифровата ера и цифровия свят, както и за инвестиции в зелената иновационна сила на КТСИ, които са двигател на устойчивостта, както и пионери във възприемането и способстването на революционните технологии, необходими за справяне с изменението на климата; подчертава предизвикателствата, наложени от цифровизацията на КТСИ, и следователно необходимостта от постоянно преосмисляне и промяна на бизнес моделите с цел разработване на пазарно ориентирани решения, основани на големи информационни масиви, изчисления в облак, ИКТ, изкуствен интелект и силната роля на интернет платформите; подчертава значението за европейските носители на права от КТСИ на достъпа до и прозрачността на данните за публиката и системите за препоръки на съдържание; поради това подчертава значението на гарантираното финансиране за цифровизацията, съхранението и онлайн достъпността на културно и творческо съдържание и на нашето европейско културно наследство;

40. призовава Комисията и държавите членки да събират и споделят надеждни данни относно най-добрите практики и методи за разпределяне на помощта за КТСИ; призовава освен това за обмен на най-добри практики относно най-ефективните начини за разпределяне на средствата за възстановяване в краткосрочен и средносрочен план, за да се гарантира максимално покритие на КТСИ, така че нито един човек на изкуството или културен деец да не бъде пренебрегнат;

41. подчертава значението на възнаграждението за авторите и изпълнителите онлайн и офлайн, по-специално чрез насърчаването на колективното договаряне;

42. призовава Комисията да осъществява непрекъснат мониторинг на КТСИ чрез редовни проучвания относно положението на хората на изкуството, за да разполага с точни, надеждни, актуализирани и специфични за сектора данни на европейско равнище с цел разработване на солидни политики, както и подобряване на картографирането на КТСИ и осигуряване на по-добра подготвеност в случай на бъдещи кризи;

43. приветства факта, че по време на кризата много културни екосистеми на работници и организации се адаптираха към новите формати на цифрово разпространение, като възприеха иновативни начини за достигане до своята публика; посочва, че независимо от това цифровото участие не следва да замества личното културно преживяване;

44. насърчава популяризирането на използването на нови технологии, като изкуствения интелект, така че хората на изкуството да могат да изследват нови начини за създаване и разпространение на своята работа и да се възползват в по-голяма степен от възможностите, които предлага цифровата среда;

45. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.